

s ft: Inspeksjonsrapport

Rapport nr.:	2007.111.I. SFT		
Virksomhet:	Unger Fabrikker AS	Organisasjonsnummer:	917016011
Virksomhetens adresse:	Postboks 254 1601 Fredrikstad	SFTs saksnr.:	2007/715
EMAS-registrert:	Nei	Anleggsnummer:	A23105
ISO-14001-sertifisert:	Nei		
Utslippstillatelse av:	30.4.1990	Antall sider i rapporten:	9
Bransjenr. (NACE-koder):	35.231	Forrige kontroll:	9.2.2000
Risikoklasse:	3	Tidsrom for kontrollen:	29.6.2007
Kontaktperson fra virksomheten under kontrollen:	Trygve Tveterås	Inspektør:	Grete Marie Husø Rune Andersen
		Andre tilstede: (Fra bedriften)	Jan Ivar Ruud Svenn-Håvard Grønvik Torgny Larsen (delvis, på telefon)

Rapportens innhold

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen. Følgende hovedtema ble kontrollert:

Kjemikaliehåndtering
Tankanlegg
Beredskap
Storulykke
Utslipp til vann
Internkontroll

Hovedkonklusjon

Under inspeksjonen ble det konstatert følgende avvik:

- Noen av bedriftens farlige kjemikalier er ikke klassifisert og merket i samsvar med gjeldende krav
- Bedriften har mangelfulle rutiner for deklarerer til Produktregisteret. Stikkprøver viser at opplysninger til Produktregisteret ikke er oppdatert.
- Bedriften har ikke truffet tilstrekkelige tiltak for å forebygge uønskede hendelser ved lossing og lagring av miljøskadelige etoksylerede fettalkoholer.
- Risikoanalyse for ytre miljø er mangelfull og virksomheten mangler skriftlige rutiner for planlegging, gjennomføring, oppfølging og oppdatering.

SFT har forøvrig følgende anmerkninger i forbindelse med inspeksjonen:

- *Noen av produksjonslokalene har gulvavløp der det er fare for at kjemikalier kan gå ut i Glomma uten at det blir registrert*
- *Bedriftens rutiner for gjennomføring av beredskapsøvelser kan forbedres*

Utarbeidet dato: 13.7.2007

Sign.:

Inspektør: Rune Andersen

Godkjent dato: 13.7.2007

Sign.:

Overordnet: Bjørn Bjørnstad

1. Innledning

Denne rapporten er skrevet etter en forhåndsvarslet rutine inspeksjon. Inspeksjoner gjennomføres i hovedsak for å verifisere at gjeldende krav med hensyn til ivaretagelse av ytre miljø overholdes. Inspeksjonen fokuserer på overholdelse av krav. Rapporten omhandler eventuelle avvik og anmerkninger som er konstatert under kontrollen og som ligger innenfor SFTs forvaltningsområde. Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftens miljøarbeid eller miljøstatus.

- AVVIK defineres som: overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.
(F. eks. overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner.)
- ANMERKNING defineres som: et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlag for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrensninger i bruk m.m. av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (Produktforskriften)
- Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier med utfyllende forskrifter
- Forskrift om utarbeidelse og distribusjon av helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier (HMS- databladforskriften)
- Forskrift om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften)
- Tillatelse av 30.4.1990

3. Omfang

Hovedtema for inspeksjonen var:

- Internkontroll
- Kjemikalier
 - klassifisering og merking, deklarerer, lagring og substitusjon
- Tankanlegg
- Beredskap
- Storulykke
- Utslipp til vann

For nærmere spesifisering, se skjema i vedlegg 1.

4. Avvik

Følgende avvik ble konstatert under inspeksjonen:

Avvik 1

Noen av bedriftens farlige kjemikalier er ikke klassifisert og merket i samsvar med gjeldende krav.

Avvik fra: forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier § 4
Klassifisering og § 15 Merking av kjemikalier

Kommentarer:

Kjemikalier skal klassifiseres, merkes og emballeres i henhold til kravene i forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier og utfyllende forskrifter. Ved stikkprøver ble avvik fra forskriftens merkekrav påvist for kjemikaliet Ufacid TPB, prod.nr. 25007: Merkeetiketten på emballasjen er ikke utstyrt med risikosetning R53 ” Kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet”.

Under kontrollen ble virksomheten også gjort kjent med at produkter er feil klassifisert ut fra merkekontrollprogrammet i Produktregisteret. Virksomheten fikk under kontrollen utdelt en liste over hvilke produkter som må sjekkes (MFE- kodet). Listen er en hjelp til virksomheten for å sikre riktig merking av produktene. Et eksempel på feil mht. klassifiseringen er produktet Ufapol EPL 25, pr.nr 67449: Ut fra sammensetningsintervallet gitt i HMS-databladet skal produktet merkes som helseskadelig (Xn) og med risikosetning R22 ”Farlig ved svelging”. Produktet skal ut fra opplysningene i HMS-databladet og beregningsmetoden også merkes med risikosetning R41. Ut fra opplysningene om inngangsstoffet og sammensetningsintervallet gitt i HMS-databladet skal produktet merkes med risikosetning R37/38. I HMS-databladet er produktet klassifisert som Irriterende (Xi) og med risikosetning R36/38. Virksomheten har også valgt å bruke sikkerhetssetningen S28. Dette kan tyde på at produktet er undermerket mht irriterende (etsende?) egenskaper. Dersom grunnlaget for klassifiseringen er basert på testmetoder som er validert og godkjent i iht annex V, 67/548/EØF som er implementert i vår klass&merk forskrift må dette bekreftes.

Bedriften opplyste under inspeksjonen at den støtter seg på den europeiske bransjeorganisasjonen for tensidprodusenter CESIO sin veiledning for klassifisering og merking av produktene (HERA). Det må i så fall sikres at kriteriene for klassifisering i HERA er i overensstemmelse med kriteriene i forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier. Det vises også til produktforskriftens vedlegg VI, artikkel 11 der det fremgår at kriteriene i forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier også gjelder for detergenter.

Avvik 2

Bedriften har mangelfulle rutiner for deklarerer til Produktregisteret. Stikkprøver viser at opplysninger til Produktregisteret ikke er oppdatert.

Avvik fra:

Forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier § 21 og forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter, §5 2.ledd punkt 7

Kommentarer:

Inspeksjonen avdekket flere mangler ved deklarerer av produktene til Produktregisteret. Virksomheten har ikke utarbeidet skriftlige rutiner for deklarerer. Dette arbeidsfeltet er bare nevnt i en stillingsbeskrivelse og beskrevet som ”gjennomgang og vedlikehold av stoffer til produktregisteret”. Under kontrollen kom det fram at virksomheten kun oppfatter at deres oppgave omfatter deklarerer av eventuelle nye produkter og årlig oppdatering mht mengder. I henhold til forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier § 21, skal et kjemikalie som er klassifisert i en fareklasse angitt i § 6, og som produseres/omsettes i mengde på 100 kg eller mer pr. år, deklarerer til Produktregisteret. Det skal sendes ny deklarasjon dersom det skjer endringer i stoffet/stoffblandingen av vesentlig betydning for brann, eksplosjon, helse eller miljø.

Ved stikkprøvekontroll ble det påvist mangelfull deklarerer eller at opplysninger i Produktregisteret ikke er i overensstemmelse med HMS-datablad:

- Produktet Ufacid TPB, prod.nr. 25007. Opplysninger på HMS-databladet og deklarasjonen til Produktregisteret oppgir ulike faremerkingen.
- Emulgator F 8, prod.nr. 28826. Det er ikke samsvar mellom klassifisering på HMS-datablad/etikette og opplysninger til Produktregisteret.
- Ungerol N3-70, prod.nr. 26049. Produktregisteret har ikke mottatt alle nødvendige deklarasjonsopplysninger fra virksomheten.
- Fettalkohol etoksyilat 2-3 mol ETO, prod.nr. 68024 og Fettalkohol etoksyilat 7-10 mol ETO, prod.nr. 68025. Bedriftens har ikke deklarerer produktet med faremerket Miljøskadelig (N) til PR. Bedriften var under kontrollen usikker på om de importerte dette produktet eller kjøpte det fra annen importør til Norge. Unger Fabrikker AS konkluderte med at de var importør. Virksomheten har ikke utarbeidet HMS-datablad for produktet. Under kontrollen presenterte de et HMS-datablad for produktet under handelsnavnet Lutensol* AO 3 fra ASF. (Dette databladet hadde også mangler).

Avvik 3

Bedriften har ikke truffet tilstrekkelige tiltak for å forebygge uønskede hendelser ved lossing og lagring av etoksylerer fettalkoholer.

Avvik fra:

Forurensningsloven § 7.

Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter, § 5 annet ledd, pkt. 6, 7.

Kommentarer:

I henhold til § 7 i forurensningsloven plikter bedriften å treffe de nødvendige tiltak for å hindre skade på miljøet. Bedriften er lokalisert rett ved Glomma og utslipp fra virksomheten vil i løpet av svært kort tid renne ut i elven. Virksomheten har ikke i iverksatt tilstrekkelige tiltak for å forhindre utslipp av miljøskadelige etoksylerer

fettalkoholer knyttet til lagring og lossing. Enkelte av disse kjemikaliene er bl.a. klassifisert som meget giftige for vannlevende organismer.

Kjemikaliene lagres på tre forskjellige områder, hvorav den største lagertanken (R17) er plassert rett ved et sluk i bakken. Lossing foregår i umiddelbar nærhet til sluket. Drenering via sluket går via en liten skumfelle direkte til Glomma. Det er ikke oppsamlingsarrangement ved tanken, og den er ikke utstyrt med noen form for nivåalarm. Tanken er på 100 m³. Grunnen i dette området er delvis asfalt og delvis grus med fare for infiltrering direkte i grunnen ved en større lekkasje. Beredskapen har noen gummimatter og flere tunge betonglokk til å legge over sluket ved en eventuell lekkasje. SFT er usikker på om dette beredskapstiltaket vil være tilstrekkelig, spesielt ved et større uhellsutslipp.

Bedriften lagrer også en annen etoxylert fettalkohol i en tilsvarende tank (R16) i samme område med samme potensialet for å kunne gå ut i Glomma ved en eventuell lekkasje. Dokumentasjonen på at dette kjemikaliene ikke er miljøskadelig er mangelfull, ettersom databladet ikke kan vise til testdata mht. bioakkumulerbarhet og nedbrytbarhet. Databladet viser at kjemikaliene har akutt toksiske egenskaper og vil således kunne klassifiseres som miljøskadelig avhengig av verdiene for bioakkumulerbarhet og nedbrytbarhet.

Tankfyllingen av miljøfarlige etoksylerede fettalkoholer til de to andre tankanleggene foregår to steder på kaia, noen få meter fra kaikanten. Under inspeksjonen pågikk lossing på ett av disse to stedene. Bedriften hadde i dette tilfellet et lite brett under fyllestussen samt en bøtte hengende under koblingen mellom slangen fra bilen og fabrikkørret for å fange opp eventuelt søl. Ved uhell vil produktet umiddelbart kunne renne ut i Glomma.

Avvik 4

Risikoanalyse for ytre miljø er mangelfull og virksomheten mangler skriftlige rutiner for planlegging, gjennomføring og oppfølging.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter, § 5 annet ledd, pkt. 6 og 7

Kommentarer:

Gjennomgang av bedriftens risikoanalyse for 2006 viste at den er mangelfull mht. beskrivelse av risikoreduserende tiltak, og den manglet tydelig oversikt over hvem som var ansvarlig for at foreslåtte tiltak ble vurdert og evt. gjennomført. Den manglet også oversikt over tidsfrister samt om tiltak var lukket.

Bedriften kunne under inspeksjonen ikke fremlegge noen rutine for planlegging, gjennomføring, oppfølging og oppdatering av risikovurderinger. Noen slik rutine kunne heller ikke gjenfinnes i innholdsfortegnelsen til bedriftens internkontrollsystem. Ansvar for gjennomføring og oppfølging av risikovurderinger var lagt til verneleder og det var i stor grad opp til han å bestemme hvordan dette skulle følges opp. En skriftlig rutine skal sikre at alle vesentlige forhold, herunder

veiledningskriterier i forhold til ytre miljø aspektet, inngår i risikovurderingen samt at tiltak som foreslås blir fulgt opp.

Stikkprøve fra risikoanalysen, bl.a. for kjemikaliet som medfører at virksomheten kommer inn under storulykkebedrift (etoksylerte fettalkoholer), viser at virksomhetens nivå på klassifisering av miljørisiko er for lav. Eksempelvis er sannsynligheten for lekkasje på den største lagertanken som er omtalt ovenfor under avvik 3 satt til 1 (laveste) og også miljøkonsekvensen til 1. I tillegg er det ingen sikringstiltak på denne lagertanken (jfr. avvik 3). Et annet eksempel er at det i sikkerhetsrapporten for 2006 konkluderes under økologiske betraktninger at kjemikaliet har lav toksisitet, til tross for at testene viser at kjemikaliet er toksisk for fisk og meget toksisk for virvelløse dyr og alger. SFT vil i denne sammenhengen presisere at dette kjemikaliet kommer inn under storulykkeforskriften pga. volum og miljøvirkning. SFT mener disse eksemplene tydelig viser at forutsetningene som er lagt inn i risikovurderingene må være feil.

5. Anmerkninger

SFT har følgende anmerkninger i forbindelse med inspeksjonen:

Anmerking 1

Noen av produksjonslokalene har gulvavløp der det er fare for at kjemikalier kan gå ut i Glomma uten at det blir registrert.

Kommentar:

Det ble under inspeksjonen observert renner i gulvet i produksjonslokalene der avløpsvann rant ut uten å bli registrert. Bedriften opplyste at det ikke gikk prosessvann i disse avløpene og at evt. søl ble feid eller sugd opp og ikke spylt ut i avløpet. Det ble i et av lokalene observert flere tanker, bl.a. en som inneholdt svovelsyre. Evt. lekkasjer vil gå ut i kanalen og deretter ut i Glomma uten å bli registrert.

Anmerking 2

Bedriftens rutiner for gjennomføring av beredskapsøvelser kan forbedres

Kommentarer:

Verneleder er ansvarlig for planlegging og gjennomføring av øvelser og disse inngår i de årlige handlingsplaner. SFT vil imidlertid bemerke at det ikke kunne vises til skriftlige rutiner for planlegging og gjennomføring av slike øvelser. Det er også verneleder som evaluerer øvelsene. Siste øvelse med ekstern involvering ble gjennomført for ca. 3 år siden etter initiativ fra lokale brannvesen. Anmerkningen må ses på bakgrunn av at virksomheten er storulykkebedrift, noe som betyr at forventningen til beredskap/øvelser er store.

6. Andre forhold

Ny tillatelse

SFT skal revidere eksisterende tillatelse til utslipp for Unger Fabrikker AS. Den reviderte tillatelsen vil erstatte eksisterende tillatelse. Virksomheten har sendt SFT sin vurdering i henhold til BAT (beste tilgjengelig teknikk).

Vedlegg 1:

Følgende områder ble dekket under inspeksjonen:

Hovedtema		Sjekk
A. Internkontroll		
	1. § 4 Plikt til internkontroll	X
	2. § 5.1 Ha tilgjengelig/ha oversikt over lovverk og krav	
	3. § 5.2 Opplæring av og informasjon til arbeidstakerne	
	4. § 5.3 Medvirkning fra arbeidstakerne	
	5. § 5.4 Implementerte og dokumenterte mål for miljøarbeid	
	6. § 5.5 Implementerte og dokumenterte ansvars-, myndighets- og organisasjonsforhold	
	7. § 5.6 Dokumentert risikovurdering, planer og tiltak	X
	8. § 5.7 Implementerte og dokumenterte rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav	
	9. § 5.8 Dokumentert tilsyn og vedlikehold av internkontrollen	
	10. § 6 Samordning	
B. Prosessanlegg	Karakterisering	
	1. Utslipp regulert i krav, luft	
	2. Utslipp regulert i krav, vann	X
	3. Utslipp ikke regulert i krav, luft og vann	
	4. Utslippskontroll luft	
	5. Utslippskontroll vann	X
	6. Drift av utslippsrelatert prosess og renseutstyr	X
	7. Vedlikehold av utslippsrelatert prosess og renseutstyr	X
	8. Utslippsreducerende tiltak og installasjoner	
	9. Støy	
	10. Diverse	
C. Produksjons-/forbruksavfall		
	1. Ulovlige utslipp til luft og vann fra deponi	
	2. Ulovlige avfallstyper som leveres til behandling/deponi	
	3. Utslipps- og avfallskontroll ved deponi	
	4. Drift og vedlikehold av deponi	
	5. Utslippsreducerende tiltak og installasjoner ved deponi	
	6. Kildesortering	
	7. Forskrift om registrering av avfallshåndtering	
	8. Forskrift om brunt papir	
	9. Forskrift/avtale om kasserte dekk	
	10. Forskrifter/avtaler om emballasje	
	11. Annet regelverk som regulerer produksjons-/forbruksavfall	
	12. Diverse	

Hovedtema		Sjekket
D. Farlig avfall		
	1. Forsvarlig oppbevaring av farlig avfall (forskriftens § 5)	
	2. Levering og deklarerer av farlig avfall (forskriftens § 8 og § 11)	
	3. Forskrift om miljøskadelige batterier og akkumulatører	
	4. Spilloljerefusjonsordningen	
	5. Forskrift om grensekryssende transport av avfall	
	6. Forskrift om forbrenning av spillolje	
	7. Rammekrav (typer avfall, mengder, type prosess) for innsamlere/behandlingsanlegg for farlig avfall	
	8. Krav til innsamlere/behandlingsanlegg for farlig avfall om journalføring	
	9. Annet regelverk som regulerer farlig avfall og håndtering av farlig avfall	
	10. Diverse	
E. Kjemikalier		
	1. Lagring av kjemikalier (PK-loven § 3, F-loven § 7)	X
	2. Kjemikalieinformasjon råvarer/ferdigvarer (PK-loven § 3)	X
	3. Helse- og miljøfaremerking (forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier - merkeforskriften)	X
	4. Forskrift om HMS-datablad	X
	5. Deklarering til Produktregisteret (§ 21 i merkeforskriften)	X
	6. Regelverk for ozonreducerende stoffer	
	7. Forskrift om forhåndsmelding av nye stoffer	
	8. Forskrift om eksport/import av visse farlige kjemikalier	
	9. Forskrift om vurdering og kontroll av risikoer ved eksisterende stoffer	
	10. Begrensningsforskriften	
	11. Substitusjon / utfasingskjemikalier	X
	12. Annet kjemikalierregelverk	
	13. Diverse	
F. Beredskap		
	1. Varslingsplikt	X
	2. Risikoanalyser	X
	3. Personellressurser	X
	4. Materiellressurser	X
	5. Opprydding/overvåking etter akutte utslipp	
	6. Beredskapsplan	X
	7. Diverse.	
G. Diverse		
	1. Endringsbehov i tillatelsen	
	1. Egenrapportering	
	2. Uhellrapportering	